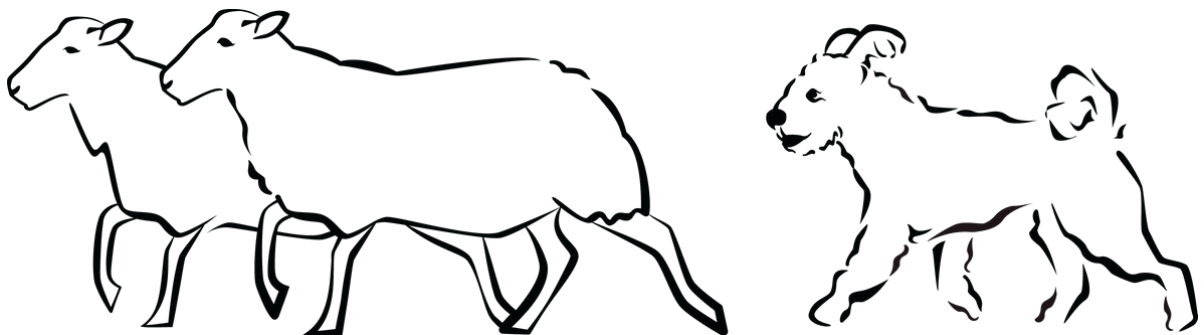


# Pumien terveys ja hyvinvointi

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN (JTO)  
TOTEUTUS KÄYTÄNNÖSSÄ RODUN TERVEYDEN JA  
HYVINVOINNIN EDISTÄMISESSÄ



# Pumit ry

Pumit ry on 25.5.2006 perustettu pumien valtakunnallinen rotuyhdistys.

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää unkarilaisen paimenkoirarodun, pumin, vastuuntuntoista kasvatustyötä, tunnettavuutta ja harrastus- ja kilpailutoimintaa. Yhdistys haluaa edistää pumin rodunomaisen luonteen ja monipuolisten käyttöominaisuuksien säilymistä, tervettä ja pitkää elinikää sekä rodunomaista rakennetta ja ulkonäköä.

Vuonna 2023 yhdistyksen jäsenmäärä oli 257: varsinaisia jäseniä 221, perhejäseniä 18 ja pentujäseniä 18.



## Yhteyshenkilö

Hanna-Leena Pasanen  
Pumit ry:n puheenjohtaja  
Pumit.ry@gmail.com

## Liitteet

JTO 2013-2017  
JTO 2018-2022  
JTO 2023-2027

# Pumin jalostuksessa huomioitavaa

Pumi on yleisesti ottaen terve rotu. Se on rakenteeltaan terve ja liioittelematon ja pentueet ovat keskimäärin viiden (5) pennun kokoisia. Pumi on pitkäikäinen koira, useimmat pumit elävät hyvän, aktiivisen ja terveen elämän. Vanhin Suomessa tiedetty pumi on elänyt lähes 20-vuotiaaksi, keskimäärin pumi elää kuitenkin noin 12 vuoden ikäiseksi. Järkevän jalostuksen avulla voidaan turvata rodun terveempi tulevaisuus, jolloin tutkitaan ja huomioidaan luonteen ja ulkonäön lisäksi perinnöllisiä sairauksia.

Pumi kuuluu Suomen Kennelliiton Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmaan (PEVISA) ja ***pumin voimassa olevan PEVISA-säännön mukaan Suomessa rekisteröityjen jalostukseen käytettävien pumien tulee olla virallisesti lonkkakuvattu ja silmäpeilattu ennen astutushetkeä.*** Pumille on hyväksytty vuoden 2022 lopulla Jalostuksen tavoiteohjelma (JTO), joka on voimassa 2023-2027. Se on Suomen Kennelliiton rotukohtainen ohjelma, jossa kuvataan pumin tausta ja aiemmat jalostustoimenpiteet sekä määritellään pumin tämän hetkinen jalostuksellinen tila niin Suomessa kuin ulkomailla.

Jalostuksen tavoiteohjelmassa määritellään myös jalostuksen strategiat ja toimintaohjelma strategioiden toteuttamiseksi. Pumien jalostuksen tavoiteohjelmaa ylläpitää ja tarkistaa rotuyhdistys yhteistyössä rotujärjestön Unkarinpaimenkoirat ry:n kanssa joka viides vuosi.

***Jalostuksen tavoiteohjelma suosittelee jalostukseen käytettävien pumien selän kuvaamista PEVISA tutkimusten lisäksi. Näiden lisäksi Pumit ry suosittelee polvien tutkimista ja kyynärnivelien kuvauttamista jalostuskoirilta,*** jotta saataisiin tarvittavaa tietoa jalostuskoirien terveydestä ja voidaan ennaltaehkäistä tulevia sairauksia.

Pumeilla on esiintynyt jonkin verran selän muutoksia, kuten sakralisaatiota. Häntämutkiä esiintyy myös jonkin verran. Tämän lisäksi pumeilla esiintyy jonkin monille koiraroduille tyypillisiä sairauksia, joista voi lukea lisää rotuyhdistyksen sivuilta.

Pumit ry suosittelee tekemään kaikille pumeille terveystutkimuksia, ei pelkästään jalostukseen käytettäville koirille. Terveystutkimukset tuovat aina tärkeää tietoa rodun tilanteesta ja myös siten harraste- ja kotikoirien terveystutkimukset auttavat rodun terveyden vaalimista.

**Jalostukseen käytettävien koirien luonteeseen tulee myös kiinnittää huomiota terveyden osalla, jotta pumi pysyisi rodunomaisena myös käyttöominaisuuksiensa osalta. *JTO:n mukaisesti ääniarkojen, pelokkaiden tai voimakkaasti eroahdistuneiden koirien jalostuskäyttöä ei suositella.***

Pumin luonnetta ja alkuperäistä käyttötarkoistusta mittaavia testejä ja kokeita ovat esimerkiksi:

- Luonnetesti
- MH-luonnekuvaus
- Paimennustaipumustesti
- Paimennuskokeet

Pumit saapuivat suomeen reilu 50 vuotta sitten vuonna 1973. Rodun ensimmäiset maahan tuodut yksilöt ovat kotimaisen kannan perusta. Nykykasvattajiemme koirien takaa löytyy siis lähes poikkeuksetta ensimmäiset tuonnit Mocskos Darázs, Csillebérci Gazsi Roccó, Sziki Ijjász ja Kutyavári Fitos. Pumin jalostuksen tavoiteohjelmassa on vuosien varrella pyritty huomioimaan rodun pieni kanta sekä kotimaassa että ulkomailla. JTO:ssa on kiinnitetty huomiota rodun geneettiseen monimuotoisuuteen puuttamalla alkuvuosien matadorjalostukseen ja estämällä tulevaisuudessa pullonkaula-ilmiön syntymisen kotimaisessa pumikannassa.

# Pumin JTO:n kehitys

## 1992

Pumin Jalostuksen tavoiteohjelma JTO vahvistettiin ensimmäisen kerran. **JTO:ssa pidettiin ulkomuodollisia seikkoja tärkeämpinä säilyttää rotu terveenä sekä luonteeltaan käyttökoirana.** JTO:ssa kiinnitettiin huomiota suomalaisten pumien suureen sukulaisuusasteeseen, eli huolimatta suuresta yksilömäärästä oli jalostukseen käytettyjen urosten määrä minimaalinen. Määriteltiin, että yhdistelmän sukusiitosaste ei saa olla suurempi kuin 0,125%. Koiran tuli olla palkittu laatuarvostelun ykköstuloksella tai mieluiten sertifikaatilla. Jalostuskoiran tuli olla lonkkakuvattu.

## 1994

Vuonna 1994 yritettiin pumin PEVISA-esityksellä vaikuttaa yksittäisten uroksien liikakäyttöön, eli rodussa esiintyneen matadorjalostuksen vuoksi esitettiin vuosittaista viiden pentueen rajoitusta uroksille.

## 2002

JTO:ssa (voimassa 2003–2007) määriteltiin, että yhdistelmien sukusiitosaste saisi olla korkeintaan 6,25 %. Jalostukseen käytettävien urosten pentuemäärää myös rajoitettiin eli urosta suositeltiin käytettäväksi vuoden aikana korkeintaan viiden pentueen isänä. Jalostukseen käytettävältä koiralta vaadittiin lonkkakuvaustulos ja silmätarkastuslausunto.

## 2008

Pumeilla tuli voimaan uusi JTO, jossa ensimmäistä kertaa puututtiin kunnolla matadorjalostukseen ja määriteltiin, että yhtä urosta tulisi käyttää elämänsä aikana korkeintaan viiden pentueen isänä. Näytteleytuloksen vaatimuksena laatuarvosana H.

## 2022

JTO:n päivittämisestä pidettiin kasvattajille ja asiasta kiinnostuneille yhteinen keskustelutilaisuus, jonka pohjalta tehtiin JTO 2023-2027 . Tavoitteena ol saada kaikkien ääni kuulumaan sekä samalla sitouttaa pumiharrastajat yhteisesti työstettyyn Jalostuksen tavoiteohjelmaan. Selkätutkimukset lisättiin JTO:n suosituksiin.

# Pumit ry:n konkreettiset toimet vuodesta 2006 alkaen JTO:n toteutumisen edistämiseksi

- Terveysasioista, kuten terveystutkimuksista, tiedottaminen PUMIT-lehdessä ja kotisivuilla sekä somessa
- Aktiivinen ja ajankohtaisista asioista tiedottava Jalostustoimikunta.
- Terveystietojen kerääminen
  - Terveysseurantalomake yhdistyksen kotisivuilla
- Yhteistyö MyDogDnan kanssa
  - Alennuskoodi testikittiin
  - Pumeilla "oma" rotukohtainen geenitesti linssiluksaatiolle --> tiedonkeruu tuloksista
- Kasvattajien verkosto --> jäsenkasvattajuuden edut ja sitoutuminen --> avoin keskusteluyhteys kasvattajien kanssa
- Suomen Kennelliiton terveystutkimuksen vastaamiseen kannustaminen --> tulokset jäsenille tiedoksi
- Kasvattajapäivät
- Poikapäivät, joissa tuodaan esille jalostukseen sopivia uroksia ja annetaan infoa mm. terveystutkimuksista
- Asuuko meillä Jalostusuros? - esite urosten omistajille/kasvattajille jaettavaksi pennun mukaan
- Kotikäyttämiskysely 2022
- Paimennuspäivien ja paimennustestien ja- kokeiden järjestäminen
- Luonnetestien ja MH-testien järjestäminen
- Yhteistyö Unkarin pumiklubin ja unkarilaisten kasvattajien kanssa.
- **Pumien Terveysrahaston perustaminen 2021 ja ensimmäiset maksetut tuet 2023**
- Webinaari: Luonteen huomioiminen jalostuksessa
- Ulkomuodon jalostustarkastus
- Pumi Show erikoisnäyttely



# Poimintoja PUMIT-lehdessä julkaistuista jutuista

- 1/2006 Pumin häntä- artikkeli
- 2/2006 Pumin pelastustyö Unkarissa
- 3/2006 Paimennustaipumustestaus-artikkeli
- 4/2008 Mocskos-kennelin historiaa - kuinka valitsimme jalostusyhdistelmät
- 4/2009 Luonnetestiin osallistuminen pumin kanssa
- 2/2010 Pumin pää -artikkeli
- 3/2010 Paimennusta pumin kanssa
- 1/2011 Artikkelin pumien geenien kartoittamisesta paremman tulevaisuuden toivossa
- 1/2011 Artikkelin pumin karvapeitteestä ja väreistä
- 2/2011 Artikkelin pumeilla tavatusta PLL:stä
- 3/2011 Artikkelin pumirodun kehityksestä
- 1/2012 Artikkelin pumien lonkista
- 2/2013 Artikkelin ektooppisesta ureter (EU) -vaivasta
- 4/2013 Modernin pumin synty -juttusarjan 1-osan
- 1/2014 Artikkelin Pumi ja perimän terveystarkastus
- 1/2016 MyDogDNA testi
- 1/2016 Tietoa pumin historiasta
- 4/2016 MH-luonnekuvaus
- 2/2017 LTV-muutokset ja jalostusvalinnat
- 2/2017 Pumin kanssa luonnetestiin?
- 1/2018 Pumien terveystutkimukset
- 2-3/2018 Käyttäytymisen jalostustarkastus
- 1/2019 Pumien vuosi 2018 tilastoissa
- 2-3/2019 Uroksenomistajan tiedot ja taidot: Onnistunut astutus
- 2-3/2019 Pumin pentu Unkarista?
- 1/2020 Asuuko meillä jalostusuros- juttu
- 2/2020 Katsaus tuontipumeihin Suomen pumikannassa
- 2/2020 Artikkelin pumien sinisestä väristä
- 1/2021 Pumien vuoden 2020 näyttelyarvostelut
- 2/2021 Paimennustaipumustestin esittely
- 4/2021 Yhteenveto pumien terveystarkastuksesta
- 1/2022 Vuosi 2021 pumitilastoissa
- 2/2022 Vuoden 2021 näyttelyarvostelut
- 4/2022 PEVISA ja JTO pähkinänkuoressa
- 1/2023 Pumien vuosi 2022 tilastoissa
- 3/2023 Pumit 50 vuotta Suomessa, 20-sivuisen historiikki
- 4/2023 Poika- ja kasvattajapäivä sekä jalostuksen ulkomuototarkastus



# Tulevat toimet vuodelle 2024

## Terveystutkimustuet vuodelle 2024

Vuonna 2024 järjestetään kaksi joukkotarkastusta enintään yhteensä 20 pumille. Pumit ry:n terveysrahastosta korvataan näissä joukkotarkastuksissa lonkka-, selkä- ja kyynärkuvista 100 euroa/pumi. Pumit ry maksaa korvauksen suoraan tutkimukset tehneelle klinikalle ja koiranomistaja maksaa itse ylimenevän osan. Joukkotarkastukset järjestetään Oulussa ja Etelä-Suomessa. Näiden koirien osalta ei korvata erikseen terveystutkimuslausuntoja.

Lisäksi terveysrahastosta korvataan vuoden 2024 silmä- ja polvitutkimuksista Terveysrahaston sääntöjen mukaisesti: ·

- PEVISA:n mukaisen silmätutkimuksen osalta 30 euroa/koira.
- Polvilumpioluoksaatio-tutkimuksen osalta 20 euroa/koira.
- Terveystutkimuksista lausuntomaksut korvataan kennelliiton hinnaston mukaisesti sellaisille pumeille, jotka eivät ole osallistuneet joukkotarkastukseen. Korvattavia terveystutkimuslausuntomaksuja ovat lonkat, selkä ja kyynärät.

Budjetti Terveysrahastosta korvattaville terveystutkimuksille on yhteensä 4000 euroa.

## Pienen populaation jalostus Webinaari 29.4.2024

- Luennoistijana Saija Tenhunen
- Maksuton jäsenille
- Luennon jälkeen sovitaan yhteinen keskustelutilaisuus Jäsenkasvattajille

Muut JTO:n toimintasuunnitelman määrittelemät toimet vuodelle 2024



# Tulokset toimenpiteistä

## Aiemman Jalostuksen tavoiteohjelman 2017-2022 toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Jalostuspohja: - kannan laajuus ei pienene	- Jalostussuositus: sukusiitosaste pysyy alle 3%:ssa (6 sukupolvella) - liikkakäyttöä valvotaan ja jaetaan tietoa	- Sukusiitosaste on matala, laskenut uuden jalostuksen tavoiteohjelman aikana, ollen nyt alle 2, vuonna 2021 jopa alle 1. -Uroksia on käytetty maltillisesti, yhdelläkään uroksella ei ole ylitetty suositusta -tuontikoirat
Käyttäytyminen ja luonne: - vihaisuus ja arkuus vähenee	- jalostusohje: ei saa käyttää jalostukseen - kannustetaan luonnetesteihin - kerätään tietoa luonteista	-luonnetestejä on järjestetty -Pumit ry teki kotikäyttäytymiskyselyn, josta saatiin tietoa pumien käyttäytymisestä
Käyttöominaisuudet: - rotu säilyy aktiivisena työkoirana	- Rotujärjestö ja rotuyhdistys järjestänyt luonnetestejä ja paimennuskokeita	-Luonnetesteihin osallistuneiden pumien määrä kasvanut. -Paimennuskokeisiin osallistunut useita pumeja. -Pumit saivat oikeuden osallistua palveluskoirakokeisiin
Terveys: - lonkanivelterveys säilyy vähintään nykyisellä tasolla - D-lonkkaisia ei käytetä siitokseen - rodun terveyden säilyttäminen	- PEVISA-ohjelma - jalostussuositukset  - terveystilannetta seurataan aktiivisesti	- Jalostukseen käytettävät koirat terveystarkastettu ja kasvattajat ovat tutkituttaneet pääsääntöisesti myös polvet, kyynärät ja selät jalostukseen käytettäviltä koirilta
Lisääntyminen: - urosten libidon paraneminen - narttujen astutusilanteen vihaisuuden väheneminen	- jalostussuositus ja jalostusneuvonnasta saatava tieto	-oikean astutusajankohdan määrittäminen -tietoa lisääntymiskäyttäymisestä on jaettu rotuyhdistyksen lehdessä
Ulkomuoto: - paimenkoiramaisuuden säilyttäminen - häntämutterien lisääntymisen estäminen tai vähentäminen	- ulkomuototuomareiden koulutus - jalostussuositus	- ulkomuototuomarikoulutuksia on pidetty ja pyritty saamaan hyvät, liioittelemattomat mallikoirat - pumien kasvattajat noudattaneet pääsääntöisesti jalostussuosituksia

# Tulokset toimenpiteistä

## Kasvattajat ovat sitoutuneet terveystutkimaan laajasti jalostukseen käytettävät yksilöt

Vuosina 2014-2023 on syntynyt yhteensä 92 pentuetta, joista:

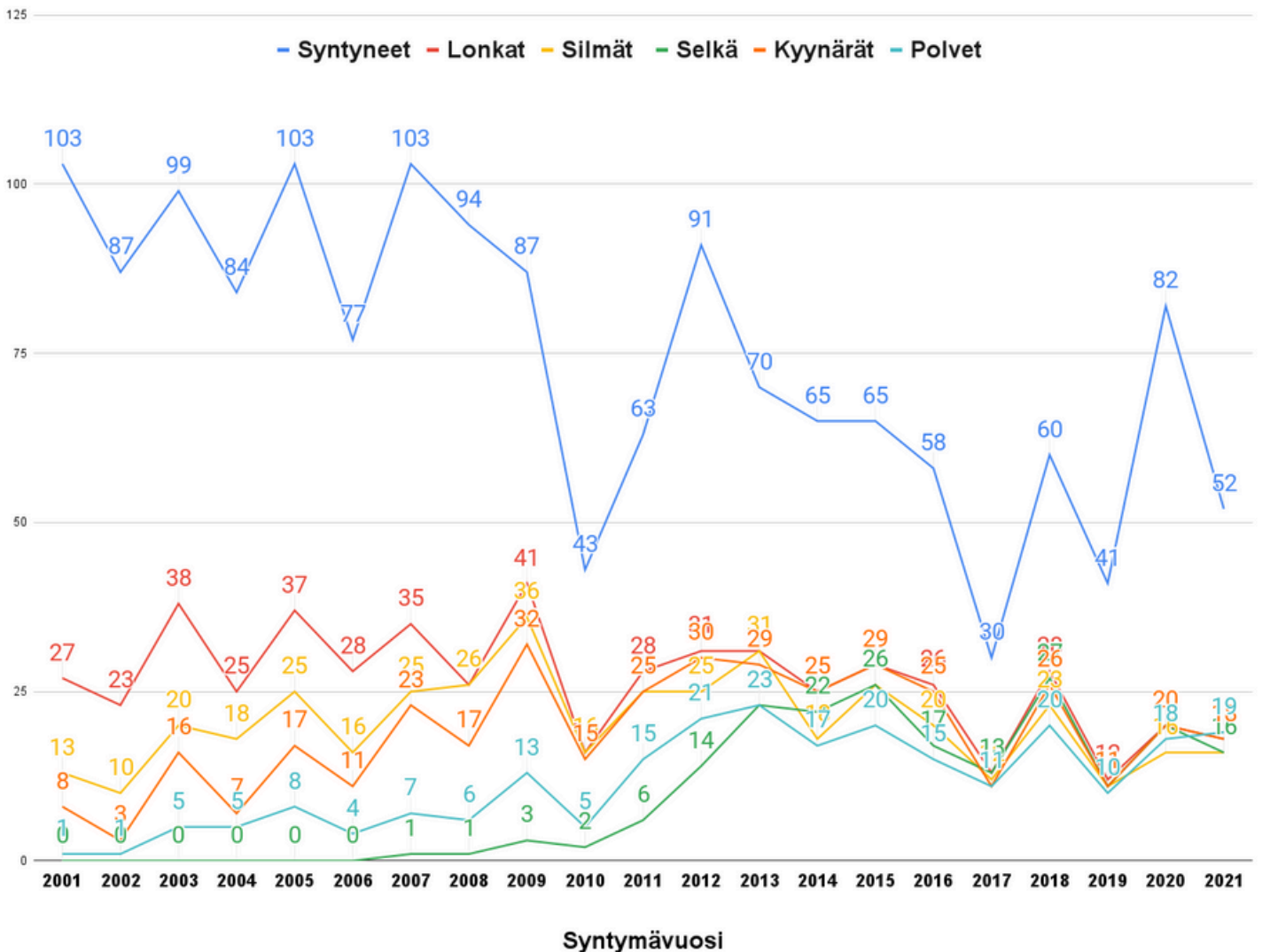
- Kaikissa täyttyy vähintään PEVISAn vaatimukset
  - 20 pentueessa toisena vanhempana ulkolainen koira, jonka terveystuloksia ei välttämättä näy Koiranetissä.
- 65 pentuetta, joissa ainakin toisella vanhemmalla kuvattu selkä PEVISAn lisäksi
- 23 pentuetta, joissa kummallakin vanhemmalla täyttyy PEVISA ja JTO sekä lisäksi tutkittu selkä, kyynärät ja polvet
- 30 pentuetta, joissa PEVISAn lisäksi tutkittu kyynärät ja/tai polvet molemmilla vanhemmilla.
- Pentueissa, joissa on jäänyt JTO-suositukset täyttymättä, johtuu tämä puutteellisten näyttelytulosten vuoksi.

Huom! JTO:n suosituksiin on lisätty selkä vasta vuoden 2023 päivityksessä.



# Tulokset toimenpiteistä

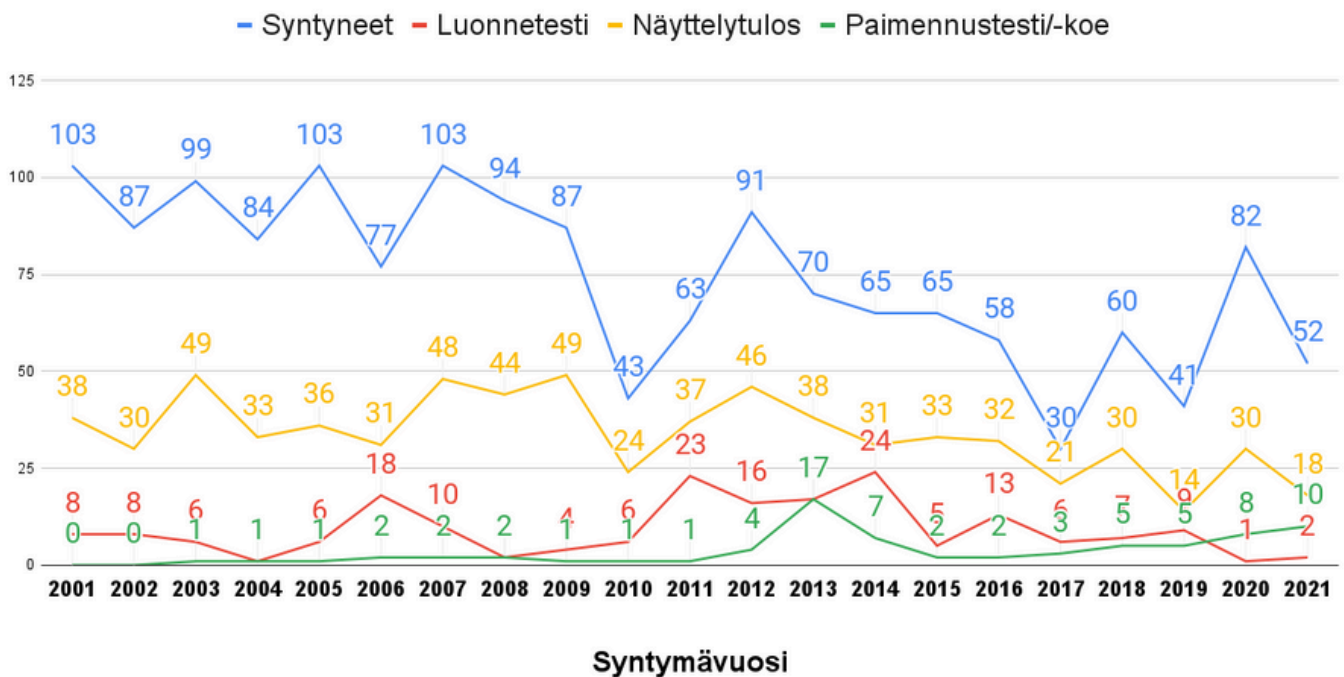
## Terveystutkitut pumit syntymävuosittain



Kaaviossa otettu huomioon terveystutkimusiän ylittäneet pumit ja rajattu aineisto siksi vuoteen 2021. Lähte KoiraNet Jalostustietojärjestelmä.

# Tulokset toimenpiteistä

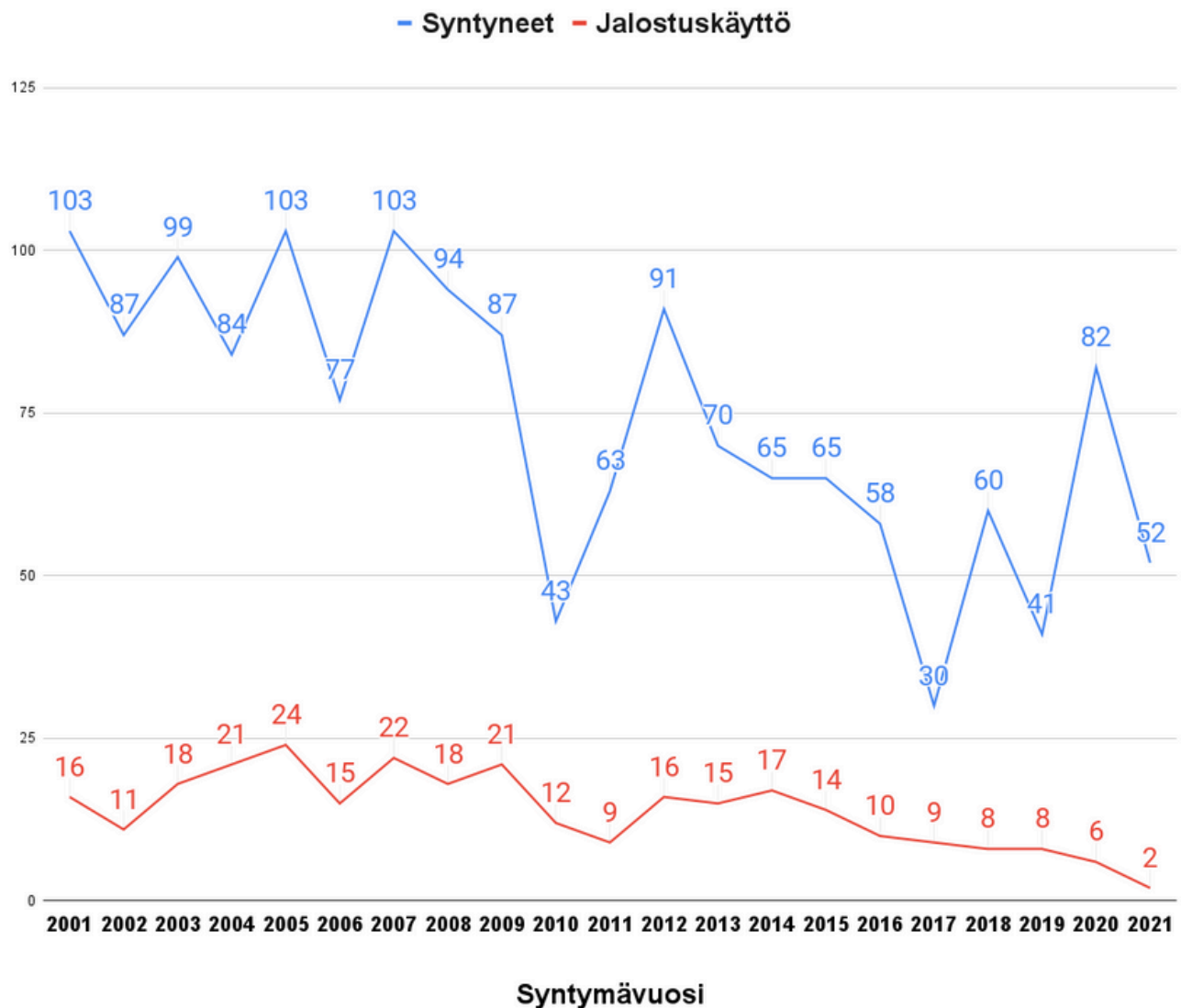
## Luonnetestissä, paimennuskokeissa tai näyttelyssä käyneet yksilöt



Kaaviossa otettu huomioon keskimääräisessä koe- ja testi-iässä olevat pumit ja rajattu aineisto siksi vuoteen 2021. Näyttelytuloksissa on otettu huomioon laatumininta H ja sitä paremmat tulokset. Lähte KoiraNet Jalostustietojärjestelmä.

# Tulokset toimenpiteistä

## Jalostukseen käytetyt yksilöt syntymävuosittain



Kaaviossa otettu huomioon terveystutkimusiän ylittäneet pumit ja rajattu aineisto siksi vuoteen 2021. Puminarttujen keskimääräinen astutusikä on 3-4 vuotta. Lähte Koiranet Jalostustietojärjestelmä.

# Tulokset toimenpiteistä

## Lonkkaniveltilasto syntymävuoden mukaan

Vuosi	Tutkittu	A	B	C	D	E
2001	26%	48%	19%	22%	11%	0%
2002	26%	35%	26%	17%	22%	0%
2003	38%	47%	34%	18%	0%	0%
2004	30%	28%	32%	36%	4%	0%
2005	36%	35%	38%	27%	0%	0%
2006	36%	39%	36%	18%	7%	0%
2007	34%	31%	29%	29%	11%	0%
2008	28%	50%	23%	12%	15%	0%
2009	47%	37%	29%	10%	17%	7%
2010	37%	38%	31%	25%	6%	0%
2011	44%	32%	29%	21%	18%	0%
2012	34%	48%	32%	13%	6%	0%
2013	44%	26%	42%	23%	10%	0%
2014	38%	36%	32%	24%	4%	4%
2015	45%	10%	48%	31%	10%	0%
2016	45%	35%	19%	31%	15%	0%
2017	43%	54%	31%	8%	8%	0%
2018	47%	39%	36%	18%	7%	0%
2019	29%	8%	42%	50%	0%	0%
2020	24%	45%	35%	15%	5%	0%
2021	35%	28%	44%	22%	6%	0%
Yhteensä	36%	36%	32%	22%	9%	1%

Lähde KoiraNet Jalostustietojärjestelmä



# Tulokset toimenpiteistä

## Silmätutkimustilasto syntymävuoden mukaan

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu %	Terveitä	Terveitä %
2001	103	13	13%	13	100%
2002	87	10	11%	10	100%
2003	99	20	20%	19	95%
2004	84	18	21%	17	94%
2005	103	25	24%	20	80%
2006	77	16	21%	12	75%
2007	103	25	24%	23	92%
2008	94	26	28%	23	88%
2009	87	36	41%	33	92%
2010	43	16	37%	15	94%
2011	63	25	40%	21	84%
2012	91	25	27%	25	100%
2013	70	31	44%	31	100%
2014	65	18	28%	16	89%
2015	65	26	40%	26	100%
2016	58	20	34%	18	90%
2017	30	12	40%	12	100%
2018	60	23	38%	18	78%
2019	41	11	27%	11	100%
2020	82	16	20%	16	100%
2021	52	16	31%	16	100%

Lähde KoiraNet Jalostustietojärjestelmä

# Tulokset toimenpiteistä

## Patellaluksaatiotilasto syntymävuoden mukaan

Vuosi	Tutkittu	0	1	2	3	4	operoitu
2001	1%	100%	0%	0%	0%	0%	0%
2002	1%	100%	0%	0%	0%	0%	0%
2003	5%	100%	0%	0%	0%	0%	0%
2004	6%	100%	0%	0%	0%	0%	0%
2005	8%	100%	0%	0%	0%	0%	0%
2006	5%	100%	0%	0%	0%	0%	0%
2007	7%	86%	0%	14%	0%	0%	0%
2008	6%	83%	0%	17%	0%	0%	0%
2009	15%	100%	0%	0%	0%	0%	0%
2010	12%	100%	0%	0%	0%	0%	0%
2011	24%	93%	7%	0%	0%	0%	0%
2012	23%	95%	5%	0%	0%	0%	0%
2013	33%	100%	0%	0%	0%	0%	0%
2014	26%	88%	12%	0%	0%	0%	0%
2015	31%	100%	0%	0%	0%	0%	0%
2016	26%	100%	0%	0%	0%	0%	0%
2017	37%	91%	0%	0%	0%	0%	9%
2018	33%	90%	5%	5%	0%	0%	0%
2019	24%	80%	0%	20%	0%	0%	0%
2020	22%	100%	0%	0%	0%	0%	0%
2021	37%	74%	16%	11%	0%	0%	0%
Yhteensä	16%	93%	3%	3%	0%	0%	0%

Lähde KoiraNet Jalostustietojärjestelmä



# Tulokset toimenpiteistä

## Kyynärniveltilasto syntymävuoden mukaan

Vuosi	Tutkittu	0	1	2	3
2001	8%	88%	12%	0%	0%
2002	3%	100%	0%	0%	0%
2003	16%	81%	12%	6%	0%
2004	8%	86%	14%	0%	0%
2005	17%	100%	0%	0%	0%
2006	14%	91%	9%	0%	0%
2007	22%	87%	9%	4%	0%
2008	18%	88%	12%	0%	0%
2009	37%	94%	3%	3%	0%
2010	35%	73%	13%	13%	0%
2011	40%	84%	16%	0%	0%
2012	33%	70%	30%	0%	0%
2013	41%	93%	0%	7%	0%
2014	38%	92%	4%	0%	4%
2015	45%	86%	14%	0%	0%
2016	43%	92%	8%	0%	0%
2017	37%	73%	27%	0%	0%
2018	43%	88%	12%	0%	0%
2019	27%	91%	9%	0%	0%
2020	24%	90%	5%	5%	0%
2021	35%	78%	22%	0%	0%
Yhteensä	26%	87%	11%	2%	0%

Lähde KoiraNet Jalostustietojärjestelmä

# Asuuko meillä jalostusuros?

## VINKKEJÄ UROKSEN OMISTAJALLE

- Ota selvää oman urokseksi ja urokselle ehdotetun nartun taustoista. Sopivatko ne yhteen?
- Kysy tarvittaessa neuvoa kasvattajalta ja Pumit ry:n Jalostustoimikunnalta koirasi jalostuskäyttöön liittyvissä asioissa.
- Lue rodun Jalostuksen tavoiteohjelma (JTO).
- Tutustu Suomen Kennelliiton sopimuksiin mm. astutussopimukseen.
- Sovi astutusmaksusta, joka on korvaus uroksen omistajalle uroksen käytöstä.
- Huolehdi, että uroksellasi on pentujen rekisteröintiin vaadittavat viralliset terveystutkimukset voimassa.
- Sovi nartun omistajan kanssa astutusajasta ja paikasta.
- Ota selvää normaalin astutuksen kulusta ja mahdollisista ongelmatilanteista.



www.pumit.fi  
pumit.ry@gmail.com



## ASUUKO MEILLÄ JALOSTUSUROS?

OPAS UROSTEN OMISTAJILLE

## MISTÄ ON KYSE?

Pumi on varsin pienilukuinen rotu, joten jalostukseen on käytettävissä rajallisesti eri yksilöitä. Rodun tulevaisuuden kannalta olisi parasta, mitä useampi hyvä ja terve yksilö jatkaisi sukua ja näin ylläpitäisi pumin perimän monimuotoisuutta.

Kasvattajat katselevat jatkuvasti erisukuisten, kiinnostavien urosten perään. Jalostusuroksia löytyy myös ihan tavallisista kotikoiraista, ehkäpä myös sinun kotosi?

Sanotaan, että jalostukseen käytettävien yksilöiden tulisi edustaa laadultaan vähintään rodun keskitasoa.

Yleisesti voidaan ajatella, että perusterve ja luonteeltaan hyvä koira, jolla ei ole merkittäviä ulkomuodollisia puutteita, voi hyvinkin olla keskimääräinen rotunsa edustaja ja harkittavissa siitokseen.

Jos ajatus urokseksi jalostuskelpoisuudesta kiinnostaa, niin kannattaa kääntyä koirasi kasvattajan puoleen ja tiedustella häneltä asiasta.

Kasvattajalta ja Pumit ry:ltä saat lisätietoa myös paimennustaipumustestistä ja luonnetesta, jotka antavat koirasta mielenkiintoista ja hyödyllistä tietoa myös omistajalle.

## JALOSTUSKOIRAN VÄHIMMÄISKRITEERIT

PEVISA (perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma) asettaa pumipentujen rekisteröinnille seuraavat ehdot:

- Vanhemmilla on oltava astutushetkellä virallinen lonkkakuvauslausunto
- Vanhemmilla on oltava voimassa oleva silmäpeilauslausunto

Pumin JTO:ssa (jalostuksen tavoiteohjelmassa) todetaan, että jalostukseen käytettävän pumin olisi oltava:

- Vähintään 24 kuukauden ikäinen
- Jalostustarkastettu ja siitokseen hyväksytty tai saanut virallisesta näyttelystä kahdesti vähintään laatuarvosanan H (hyvä)
- Pumiä, jolla on huonommat lonkat kuin C, ei tulisi käyttää jalostukseen
- Jalostukseen käytettävien pumien suositellaan lisäksi olevan selkävattu
- Yhtä urosta tulisi käyttää Suomessa siitokseen korkeintaan viisi kertaa koiran elämän aikana.

## JALOSTUSKOIRAN TERVEYSTUTKIMUKSET

### PEVISA

Perinnöllisten sairauksien vastustusohjelma määrittelee jalostukseen käytettävälle pumeille pakollisiksi virallisiksi terveystutkimuksiksi:

- Lonkanivelitutkimus\*
- Silmäpeilaus

### JTO

Jalostuksen tavoiteohjelma suosittelee jalostukseen käytettäviltä pumeilta PEVISA:n vaatimusten lisäksi:

- Virallinen selkätutkimus\*

### PUMIT RY

Pumit ry suosittelee jalostukseen käytettäviltä pumeilta PEVISA ja JTO tutkimusten lisäksi:

- Kyynärniveltutkimus\*
- Polvitutkimus
- MyDogDna-geenitestin PLL:n tutkimiseksi\*\*

\*Yöntöntutkimus  
\*\*Pakollisuustyö

Opas ladattavissa Pumit ry:n kotisivuilla



Aineiston keruu:  
Hanna-Leena Pasanen ja Helena Mattila  
Kuvat ja piirrokset: Terhi Wallin